

פנינים מספר
"שיחות מלוח מלכה"

הגה"ק רבינו שלמה לוריא זי"ע - המהרש"ל
י"ב בסלן

היה בזמן מלח הבית יוסף ז"ל ונפטר בשנת של"ג. חיובי הרבה ספרים על הש"ס וקראם "ב"ש של שלמה". היה ראש ישיבה בעיר אוסטראה ואח"כ התקבל לרבותנו בעיר הגדולה אלקלון וליבין, ושם מנחתים כבוד. מהרש"ל זכה להגיע את כל הש"ס וקרא את חיבורו בשם "מכתב שלמה" שהוא ההוה לשלושת המהר"ר רש"י ותוספות. ישנו ספר "צורה לבנין" שהמהר"ר מיישב את כל קושיותיו והשגותיו של מהרש"א שהשיג על מהרש"ל, ורובני החתם סופר ז"ל כתב הסכמה על הספר, וכותב החת"ס דברים נפלאים בשבח הספר והמהר"ר, ומוסיף לכתוב שבמקום שהמהר"ל הגיה את לשונות המהר"ר ורש"י, ותוס', שם כתב מהרש"א חידושים קושיות ותיגונים בסוגיא, אבל במקום שהמהר"ל לא כתב הגהות ולא יישר את הדרך לגלות מוטעותיו הדפוס והעתקה, קרא את כתב מהרש"א חידושים רק בעצמו, [וזה לשון החת"ס ז"ל: "ותרבה הכמות שלמה [מהרש"ל] מחכמת כל בני קדם קדמתה בשנים קדמוניות ש"ס דפוס באסיליא וליבין שהיו מלאה קמחונים וטעויות, והאזן היה ז"ל טרם יזנע ויתקן רוב הטעיות הרוב הש"ס ועשהו כקופה שהיו לה אזנים, ואמנם שכל אנשי ש"ל גבול ותכלית, בגלוי ההוה האילו חידושים מוטעיים ב"ד יו' במה שלבין וסילת הש"ס מאנכי מכושול, ובא אחרי מהרש"א ומוצא לפניו הש"ס שחללן ערוך מסולת ומלוכל, על כך גברא ידו לעד מוטעו חריצותיו רוב שכלו, וה' הניח לו אויז מוכתלת ש"ל היה מהרש"ל מן מנחת וכוונות, שם עשה מהרש"א פעולת מהרש"ל להגיעה, ועם שכלו ונכח במקום שעמד לו העמיק יותר, להראות והטעמים והטעמים שיש בהוה ב"ד מהרש"ל כי יכול לקצרה ידיו]. וכותב החת"ס דבר חידוש "והנה גם ברוב המקומות אשר השיג מהרש"א על הגהות מהרש"ל מן מבין יודעו שיכול יובין כי נקל ליישב בדבריו"ו ע"ש.

מורשה"ל כותב בהקדמה לספרו "יש"י, שיש לו סימן מובהק מן השמים שחיבורו מקובל בשמים מנר מצוה הנורה אור שהיה לו. והרביד"א ז"ע בשם הגדולים (מערכת גדולים תורה אות מ"ו) מפרש כוונתו "וזה עשה לו בלילה אחד שלא היה לו להדליק כי אם נר קטן לשיעור הנורה ללמוד ומשיכה שמעתא כמה שעות ונר"ו יאיר משך הנורה עיזן ועדינן, והוא הדבר יטמין ברנ"ו בהקדמת יש"י שהארו לו השמים בנר מצוה". עכ"פ. ומורשה"ל בענותותו לא פירש מהו מוצאו, רק הטמין זאת ברמז.

מוֹרַשׁ שמהרש"ל היה משלם ממון למוכח אחד, והיה מוהרש"ל יושב לפניו בהכנעה מעוטף בטלית והיה שומע ממנו דברי תוכחה ומקבלם באהבה. והו' לימוד גדול ומוסר השכל בעבוריו, שכל אדם צריך לקבל ולשמוע מוסר מחביריו ורבותיו, וזה שלמד בכל יום ספרי מוסר הנכסים: אל הלב ועמדותיה את האדם לתשובה שלימה, וזקני החתם סופר ז"ע היה אומר, שביום שלא למד ספרי מוסר הוא מרגיש מעין קרירות בעבודת השם [החתם"ס היה לימוד בכל יום בס' חובות הלבבות, והגה"ק רבי מרדכי בענש ז"ע היה קורא להחתם"ס ספר חובות הלבבות ח"ו], ואם ראינו שבראשם נפל שלחבת, והחתם"ס היה מרגיש קרירות ביום שלא למד ספרי מוסר, מה נענה אגן אבתריה אזובי הקיר שכמותו, וע"כ חוב גדול וקדוש שכל אחד לימוד ספרי מופר בכל יום, לדעת את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו.

כרם יש להתפלל מה היה להמוכית לומר למהרש"ל שהיה מגדולי הדור וישיבה"ג, והעמיד אלפי תלמידים ובעיניהם מגדולי הדור ממש, הגאון שבעמ"ס עוללות אפרים, השב"ח הקדוש, הגר"א רבי חיים איזרל של מנהל"א מפרא, הגר"ח"ב אלוהו בעל סם שהיה איש ממים קדוש יאמר לו, ועוד נאונים וצדיקים, ז"ל ח"ו אותו. ואפשר להבין בהקדם מעשה שהיה, שהגר"א מוילנא ז"ל קרא פסוק, להמגיד מדבנא ז"ל שיאמר לפניו דברי מוסר ויעורר אותו לתשובה, והמגיד בשמועו את הדברים חיל וועדה אחזתו, שהרי מה יאמר לגאון העולם שעסק בתורה ויונס לילה ולל פסיק פומיה מגירסא לרגע אחד, דאז חזק עליו דברי הגר"א ובטח בהש"ת שכינים בפיו את הדברים הראויים, והנה בהכנסו אצל הגר"א ראה המגיד כי חלונת החדר אטומים למגורו ומכוסים הם ביולותו בכדים ז"ש שהגר"א יהיה מנותק ממגורו המעולה הזה, ולומד עת תלמידים, וכראות המגיד את פתת המגור להגר"א, אני רואה שהגאון פרש למגורו המעולה הזה ואני זידע מה מעשה בחיץ, א"כ א"ן זה מן התימה מחובבי מעט למדריגות גבוהות כאלו, אבל אם היה הגאון מוכרח להיות מחויב להשלים העולם כדלה, והיה הגאון עוסק עתה במקום ומכרח כדי להתרפס כשאר האנשים, מאן ייזר ומי ערב לו שעדיין היה הגאון עומד בדקדוק ומנוע

פנינים מספר
"להורות נתן" על התורה

לביתה בזה הראתה שאין בה מדת
הקנאה ויכלה להוליד. ולכן אמרה גם
רחל אם הדבר הזה מעכב אכניס גם
הקנאה בקרבי ואוכל להוליד.

והנה יוסף בנה של רחל זכה למדה זו שלא היה בו מדת הקנאה, ולכן צוה 'וְהִעֲלִיתֶם אֶת עֲצֻמֹתַי מִצֶּה' (בראשית נ, כה). וראיתי מזקני ההאון רבי עקיבא איגר ז"ל שבוז הראה יוסף שאין לו קנאה על אחיו, דאל"כ עצמותיו נרקבין ואי אפשר להעלותם עכ"ל, והנה זכה יוסף במידה זו עד ירח אמו.

לאחר שזכתה לישיבה בהכרח שייוולד זבולון

וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל לֵאָה וַתֵּחַד וַתֵּלֶד לְעֶזְרָא בֶן חֲמִישִׁי תִּמְנוֹן לְאֵהָ וְגַם
אֱלֹהִים שָׂרִי אִשְׁרָי נָתַתִּי שִׂשְׁתִּי לְאִישִׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ שִׁשְׁכָר וַתֵּחַד
עוֹד לֵאָה וַתֵּלֶד בֶּן שֵׁשִׁי לְעֶזְרָא וַתִּמְנוֹן לְאֵהָ וְכֵדִי וְגַם וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ
זְבֻלוֹן (ז' - 2).

הנה גבי יששכר נאמר שילדה אותו כי נתן אלקים שכרי, ממשע זדוות עששתה מעשה טוב לא היתה זוכה לבן זה, ואלו בזבולון לא נאמר כלל על איזה שבר לידה תבולון, אולם ידוע שיששכר בזבולון נאמר תורי ריעין ולא מתפרשת יששכר אלא לומר תורה ובזבולון הוא מחזיק תורה, ואם אין קמח אין תורה, וע"כ דוקא על יששכר היה צריך לומר שילדה בשכר מעשה טוב, אבל בזבולון אין צריך מעשה טוב מיוחד, דמכיון שנולד יששכר בהכרח שיוולד גם בזבולון, כי בלי זבולון אין קמח ליששכר.

וַיֹּאמֶר לָקֹחַ אֶת אִשֵּׁי הַמְּקוֹמִים וְעַשׂ מִקְוֵהָ (צב, צב). בתו' כתבו
ש'אמרו להם שיש לחפש עצה שלא ילך מהם יעקב כי נתברכו בגללו.
וזה דרכם של רמזים, שלא זה בלבד שעושים רמזות אלא מחפשים
זכות לתרג' רמזותם. ובזה א"ש אלא דאיתא במדרש שאנשי המקום
שרו כל הלילה אל לייא שראו שהיא לאה, ולכאורה מנא ידעו, ולהנ"ל
מובן שלבו גילה הקד' שמענו שלא יחזיקוהו לרמז.

דרכם של רמאים
שמחפשים זכות לתרץ
רמאותם

אֵיךְ לִזְמִידִים הַלְכוֹת מְדַבְּרֵי לֵבָן

מִלֵּא שְׁבַע זֹאת וְגו' (כט, מז). בירושלמי (מוע"ק פ"א ה"ז) תנן אין נושאין נשים במועד משום דאין מערבין שמחה בשמחה. וצ"ע איך אפשר ללמוד הלכה מדברי לבן.

אך א"כ דאי לאו שהוא הלכה לא היה התורה כותבו, דלא כתבה תורה אלא מה שהוא הלכה.

ע"י הכנעת הקנאה יכולים לזכות לבנים

וְאֶפְרָיִם גַּם אֲנֹכִי מִמֶּנּוּ (ל', ג). פירש"י אמר לה זקנתי שרה הכניסה צרתה לביתה, אמרה לו אם הדבר הזה מעכב הנה אנכי. וצריך ביאור מזה אהני הכנסת צרה להוליד.

ויש לומר דאחז"ל מי שיש בו קנאה עצמותיו נרקבים, וממילא אינו יכול להוליד כי אין כח בעצמותיו. ועל ידי שהכניסה שרה צרתה

יפה נדדשת

גלל את האבן מעל פי הבאר - לא בכחו הגשמי אלא בכח קדושתו

[כותתו היתה לכובעו ולמקלו של החת"ס זי"ע]. ומשמעות הדברים
אנו למדים, כי את מדרגותיו של החת"ס לא יכל להשיג, אבל בכובעו
ובמקלו של החת"ס, הריגש קדושה יתירה ומויוחדת, ורק על זה ידע
לספר. וזהו כמו שכתב רבי שמעון סופר זי"ע כנ"ל, שלא ראו שום
השונות עליו, אלא בשעה שהיה בדיוקת גדולה, ועכ"ל לא ראה
השמש עליו מיוחד אצלו, משום שהחת"ס היה כסמלית את עבודתו.

וּכְבֹּד מצינו ענין זה אצל אברהם אבינו עליו השלום — כדכתיב (ח"י

וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב וַיְגַל אֶת הָאָבוֹן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וַיִּשְׁקֵן אֶת צֹאן אָחִיו אֱמֹר

וּסְפָרִים שפעם אחת ניגשו כמה מתלמידי השבט סופר ז"ע, אל ממשמש של החת"ס שכבר היה זקן מופלג ואיש פשוט, ושאלו אותו על מנהגי החת"ס, והוא סייר לומר, אמנם כשפייסו אותו אז פתח פיו, וכתבים התלמידים, שגדולתו של החת"ס לא ידעו לומר מאומה, והזכיר בלשון רק "הכבדו זכרונו לברכה, לא תכבדו זכרונו לברכה"

הזמנה של מצוה

הגנו מחכרים להזמין את מעלת כבוד ידידנו היקר אוחב תורה ולומדיה

בשבת ה'תשפ"ו חול המועד חנוכה
הגנר לטובת החזקת כולל לחינוך
מ"מס - מאירות - להורות נתן"

שיתקיים א"ה
במוצאי שבת פרשת ויצא
ט' בכסליו תשפ"ו

ערב יומא דהחילויל רבא ה-15 של מייסד הישיבה
הגנ"ק רבנו ה"להורות נתן" זי"ע
בשעה 8:30

במולן שבתקורט
(ויזניץ)

רח' דמשק אליעזר 16, בני ברק

המועת מעלת כבוד ידידנו היקר במסיבה זו, תתן כבוד לתורתנו הקדושה ולטושר דבליה, הממשיכים מורשתו התורנית של רבנו ראש הישיבה זי"ע

הנהלת הכולל

צוואת רבנו הגנ"ק ראש הישיבה זי"ע:

"וכל מו שיעזור לקיום הישיבה ברוחניות או בגשמייות יהא לו לזכות גדולה ולא אחסון להמולין עבדו כפי כוחו - וזו הבטחה"

דברי התעוררות

לזכרם של הרבנית הצדקנית מרת עטל גשטטנר ע"ה מחברתו בקודש של מרון הלהורות נתן זי"ע ובנם הרצה"ר רבי יחיאל מיכל זצ"ל בתוך שנת האבל לפטירתם

מצנת מיוחדת

על חיי הרבצת התורה והיראה של מרון הגנ"ק רבנו הלהורות נתן" זי"ע

ותומכיה מאוסר
הכולל וקיימת למורשת

כ"פ

אמא וראשית מרגה קנה
כ"פג אש"ר ח"ה א"ה א"ה

ח"ה א"ה

